

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej – sekcja ds. cudzoziemców

Adres: ul. Aluzyjna 33d/701, 03-149 Warszawa; biuro: Al. 3 Maja 12/510, 00-391 Warszawa

Kontakt: tel./fax (22) 621-51-65, tel. (22) 625-78-83,
e-mail: interwencja-prawna@o2.pl
www: www.interwencjaprawna.pl

Data powstania: **18.05.2006**

Nr KRS: **nr KRS 0000240024, data wpisu 02.09.2005 r.**

Nr rachunku bankowego: **PKO BP SA, 10 oddział Warszawa,
nr rachunku: 04 1020 1013 0000 0502 0136 8737**

Zakres działalności organizacji:

Misją Stowarzyszenia Interwencji Prawnej jest podejmowanie wszelkich działań na rzecz osób dyskryminowanych i zagrożonych marginalizacją, w tym poprzez udzielanie im niezbędnej pomocy prawnej i społecznej.

Celami działania naszego Stowarzyszenia jest przede wszystkim (§6 statutu):

1. *przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i dyskryminacji;*
2. *świadczenie bezpłatnej pomocy prawnej w szczególności: cudzoziemcom, w tym uchodźcom i osobom ubiegającym się o ten status, więźniom, małoletnim, kobietom, rodzinom adopcyjnym;*
3. *pomoc osobom zagrożonym marginalizacją lub znajdującym się w trudnej sytuacji;*
4. *działanie na rzecz przestrzegania praw człowieka;*
5. *działanie na rzecz sprawiedliwości naprawczej, w tym mediacji;*
6. *działanie na rzecz równego statusu kobiet i mężczyzn;*
7. *przeciwdziałanie przemocy;*
8. *podnoszenie świadomości prawnej w społeczeństwie.*

Działalność Stowarzyszenia wyznaczają trzy elementy:

Sprawa – prowadzenie poradnictwa prawnego w konkretnych sprawach, łącznie z reprezentowaniem osób, którym pomaga SIP, przed sądami oraz organami administracji. Porady prawne udzielane są w oparciu o standardy opracowane przez Stowarzyszenie.

Informacja – prowadzenie programów edukacyjnych oraz informacyjnych dla różnych grup społecznych na temat ich uprawnień oraz obowiązków, a także szerzenie świadomości prawnej i obywatelskiej w społeczeństwie.

Prawo i polityka – podejmowanie działań zmierzających do poprawy sytuacji prawnej marginalizowanych grup społecznych oraz wpływanie na politykę prowadzoną przez państwo i jego instytucje, m.in. poprzez prowadzenie badań i monitoringów, organizację konferencji, nagłaśnianie ważnych problemów, konsultację aktów prawnych, sporządzanie ekspertyz i opinii, a także działalność informacyjną, badawczą i wydawniczą.

W sekcji cudzoziemskiej Stowarzyszenia działają następujące osoby:

Dawid Cegielka – prawnik, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego i w jego ramach Kliniki Prawa, Sekcji Uchodźczej. Student wydziału Rusycystyki Uniwersytetu Warszawskiego. Biegłe włada językiem angielskim i rosyjskim.

Ola Chrzanowska – absolwentka kulturoznawstwa na Uniwersytecie Warszawskim (praca magisterska o tożsamości kulturowej uchodźców czeczeńskich w Polsce). Pracowała jako tłumacz psychologa w polskim przedstawicielstwie Fundacji Lekarze bez Granic (Médecins Sans Frontières), realizującej program pomocy psychologicznej dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. W Stowarzyszeniu jest koordynatorem Centrum Wolontariatu stanowiącego uzupełnienie porad prawnych oraz „tłumaczem międzykulturowym” dla cudzoziemców. Biegle włada językiem angielskim, rosyjskim i francuskim.

Katarzyna Gracz – socjolog, absolwentka Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych UW (praca magisterska pt. „Przymusowe migracje a perspektywy wielokulturowości w Polsce”), studentka V roku Wydziału Prawa i Administracji UW i V roku w Instytucie Stosunków Międzynarodowych Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW. Biegle włada językiem angielskim i rosyjskim, w stopniu dobrym językiem niemieckim, a także w stopniu komunikatywnym bułgarskim i ukraińskim.

Agnieszka Jasiakiewicz – prawnik, doktorantka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, studiowała także w Studium Europy Wschodniej UW na specjalizacji Rosja – Azja – Kaukaz, koordynatorka sekcji ds. cudzoziemców Stowarzyszenia Interwencji Prawnej. Biegle włada językiem rosyjskim i angielskim.

Witold Klaus – prawnik, pracownik Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, Prezes Stowarzyszenia Interwencji Prawnej, absolwent Szkoły Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, wieloletni koordynator programów prawnych, autor oraz redaktor materiałów poradniczo-informacyjnych dla obywateli. Biegle włada językiem rosyjskim, a także w stopniu dobrym angielskim, prezes Zarządu Stowarzyszenia Interwencji Prawnej

Bartosz Smoter – specjalista w zakresie problematyki uchodźców, członek Stowarzyszenia Interwencji Prawnej, wieloletni współpracownik sekcji praw człowieka Kliniki Prawa UW, gdzie zajmował się udzielaniem pomocy prawnej uchodźcom, wolontariusz w programach organizacji pozarządowych, w tym międzynarodowych realizowanych w Polsce oraz za granicą, skierowanych do cudzoziemców i uchodźców. Biegle włada językiem angielskim i niemieckim, a także w stopniu podstawowym rosyjskim i albańskim.

Katarzyna Wencel – prawniczka, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu w Białymstoku oraz podyplomowych studiów w Kolegium Europejskim w Brugii, pracowniczka Ministerstwa Sprawiedliwości (specjalista ds. współpracy z organizacjami międzynarodowymi w zakresie praw człowieka). Biegle włada językiem angielskim i francuskim.

Grzegorz Wilga – prawnik, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu w Białymstoku studiował także w Studium Europy Wschodniej UW na specjalizacji Rosja – Azja – Kaukaz, absolwent Helsińskiej Szkoły Praw Człowieka, związany z sektorem organizacji pozarządowych. Biegle włada językiem rosyjskim i angielskim.

Działalność sekcji cudzoziemskiej koncentruje się, zgodnie z zasadami funkcjonowania Stowarzyszenia, na trzech aspektach.

I.

Po pierwsze, zajmowaliśmy się poradnictwem prawnym w indywidualnych sprawach.

Prawnicy na rzecz uchodźców

Nasi prawnicy, jako pełnomocnicy w postępowaniu przed Urzędem do Spraw Repatriacji i

Cudzoziemców oraz przed Radą do Spraw Uchodźców, reprezentowali cudzoziemców ubiegających się w Polsce o nadanie statusu uchodźcy. Braliśmy udział w wywiadach statusowych, przygotowujemy wnioski dowodowe, odwołania od decyzji I instancji, skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

W 2006 roku udzieliliśmy porad prawnych 370 osobom. Część spraw zakończono, część z nich znajduje się obecnie na różnych etapach postępowania administracyjnego i sądowo-administracyjnego. Przygotowaliśmy 20 skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. W 14 sprawach występowaliśmy przed WSA jako pełnomocnicy. W jednej sprawie została sporządzona skarga kasacyjna.

Jedną z najbardziej złożonych spraw, jaką się zajmowaliśmy w 2006 r. (sprawa będzie kontynuowana w roku 2007) dotyczy zbyt szerokiego stosowania tzw. klauzuli wyłączenia z art. 1F Konwencji Genewskiej dot. statusu uchodźców, polegającej na uznaniu, bez wystarczających podstaw, za winnych zbrodni wojennych osób pomagających czeczeńskim partyzantom i samym partyzantom i pozbawianie ich na tej podstawie statusu uchodźcy. W marcu 2006 Stowarzyszenie przygotowało i rozesłało do najwyższych władz państwowych list otwarty w tej sprawie, a także podejmowaliśmy interwencje w postaci zainteresowania sprawą mediów (ukazały się dwa artykuły w „Rzeczpospolitej”, przygotowany został także felieton telewizyjny w TVP „Kultura”). W efekcie złożonych skarg Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił zaskarżone decyzje w obu prowadzonych przez nas sprawach i skierował je do ponownego rozpatrzenia. Pod koniec grudnia 2006 r. sprawy nadal znajdowały się przed Radą do Spraw Uchodźców.

W lutym skierowaliśmy list interwencyjny do Dyrektora Generalnego URiCu Jana Węgrzyna w sprawie odmowy wydawania TZTC osobom po I decyzji odmawiającej nadania statusu uchodźcy.

W czerwcu uzyskaliśmy zgodę na skierowanie jednego z naszych klientów do transplantacji serca w Instytucie Kardiologii w Zabrze.

Podjęliśmy się także interwencji w sprawach lokalowych. Pierwsza dotyczyła naruszeń procedury dot. przydziału mieszkania rodzinie uchodźczej z zasobów mieszkaniowych m. st. Warszawy, która w październiku ostatecznie zakończyła się przyznaniem odpowiedniego lokalu. Rodzina w styczniu 2007 roku odebrała już klucze do wyremontowanego mieszkania. Druga, polegała na odebraniu prawa do lokalu socjalnego jednemu z uchodźców. Sprawa jest cały czas w toku.

Ponadto udzielamy także porad prawnych cudzoziemcom, których status na terytorium Polski jest już uregulowany tj. posiadają status uchodźcy lub zgodę na pobyt tolerowany. Najczęściej porady udzielane były z zakresu pomocy integracyjnej, pomocy socjalnej, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, rozpoczynania działalności gospodarczej oraz innych zagadnień prawnych, z którymi cudzoziemcy mają problemy w swoim życiu (np. problemy w bankach, kontaktach z urzędami, kwestii związanych z wyrobieniem dokumentów, korzystania ze świadczeń medycznych, rejestracją w Urzędzie Pracy czy uzyskaniem numeru PESEL lub NIP).

Centrum Wolontariatu

W październiku w ramach Stowarzyszenia rozpoczęło swoją działalność centrum wolontariatu. Wolontariusze pod opieką profesjonalnie przygotowanego i posiadającego wieloletnią praktykę kulturoznawcy, specjalizującego się w zagadnieniach dot. tożsamości kulturowej uchodźców czeczeńskich Oli Chrzanowskiej, przy wsparciu prawników Stowarzyszenia, towarzyszyli cudzoziemcom w ich codziennych zmaganiach w urzędach, szpitalach, w poszukiwaniu pracy, mieszkania etc.

W okresie od 1.X. do 15.XII.2006 wolontariusze wzięli udział w 22 wizytach lekarskich, gdzie służyli swoją pomocą jednocześnie jako tłumacze i jako pośrednicy międzykulturowi. Koordynatorka Centrum udzieliła porad w 43 sprawach. Doradzała także 9 osobom i instytucjom, które chciały działać na rzecz uchodźców lub taką działalność właśnie rozpoczęły, a zwróciły się do niej z prośbą o pośrednictwo albo też o poradę w jaki sposób skutecznie działać, dla jakiej grupy spośród uchodźców planować działania czy też w jaki sposób do nich dotrzeć.

Porady udzielane były w językach rosyjskim, angielskim i francuskim oraz w miarę możliwości cudzoziemców po polsku.

Porady prawne udzielane były w ramach projektu „Prawnicy na rzecz uchodźców” realizowanego ze środków Europejskiego Funduszu Uchodźczego (okres trwania projektu 15 marca-15 grudnia 2006) we współpracy z Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Ośrodkiem Praw Człowieka Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kliniką Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kliniką Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, Kliniką Prawa KUL, Fundacją na Rzecz Państwa Prawa, Kliniką Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz w ramach projektu finansowanego przez Wojewodę Mazowieckiego Edukacja - Informacja - Integracja (okres trwania projektu 1 czerwca - 31 grudnia 2006).

Dodatkowo jeden z członków naszej sekcji w ramach projektu „Międzykulturowe Centrum Adaptacji Zawodowej” udzielał porad prawnych cudzoziemcom, którym przyznano legalny pobyt na terytorium Polski.

II.

Po drugie, dążyliśmy do szerzenia informacji oraz podnoszenia świadomości tak społecznej, jak i „urzędniczej” na temat cudzoziemców oraz ich praw i obowiązków w Polsce.

Naszym celem było przekazywanie wiedzy na temat cudzoziemców, ich sytuacji prawnej i społecznej, a także szerzeniu postawy otwartości i życzliwej akceptacji wśród polskiego społeczeństwa oraz pracowników instytucji i urzędów zajmujących się cudzoziemcami. Członkowie stowarzyszenia brali udział w konferencjach i warsztatach na temat uchodźców i cudzoziemców, przygotowali także liczne publikacje, w tym także wydana została książka.

Szkolenia

Prowadzimy szeroką działalność szkoleniową:

- w styczniu zostaliśmy zaproszeni przez Instytut Spraw Publicznych do udziału w charakterze ekspertów w szkoleniu na temat sytuacji prawnej uchodźców w Polsce i w Unii Europejskiej przygotowanym przez ISP dla przedstawicieli władz oraz organizacji pozarządowych z Ukrainy,

- we współpracy z Human Force Centrum przeprowadziliśmy warsztaty dla pracowników oraz dyrektorów Ośrodków Pomocy Społecznej z zakresu zagadnień pracy socjalnej z uchodźcami oraz osobami, które uzyskały zgodę na pobyt tolerowany w Polsce,

- w ramach projektu realizowanego przez „Międzykulturowe Centrum Adaptacji Zawodowej” szkolenie z podstaw prawa polskiego i zasad prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce dla cudzoziemców przebywających legalnie w Polsce,

- w ramach projektu realizowanego przez „Międzykulturowe Centrum Adaptacji Zawodowej” prowadziliśmy szkolenia z podstaw prawa polskiego i zasad prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce dla cudzoziemców przebywających legalnie w Polsce,

- na zlecenie Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy przeprowadziliśmy szkolenie dla pracowników Wydziału Obsługi Mieszkańców z zakresu prawa polskiego dotyczącego cudzoziemców,

Dzieci

Bardzo wyraźnie w sferze naszych zainteresowań pozostają najmłodszy cudzoziemcy. W ramach działań skierowanych na dzieci – imigrantów podjęliśmy następujące działania:

- Stowarzyszenie wraz z Fundacją Dzieci Niczyje oraz UNHCR zorganizowało konferencję na temat małoletnich cudzoziemców bez opieki,

- konsekwencją tej konferencji było szkolenie zorganizowane przez Stowarzyszenie wraz z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, a także UNHCR i Fundacją Dzieci Niczyje skierowane do pracowników pogotowi opiekuńczych,

- w kwietniu 2006 r. odbyła się (w ramach **projektu „System edukacji dzieci uchodźców w Polsce”** prowadzonego we współpracy z UNHCRem) konferencja dotycząca edukacji dzieci uchodźców (poprzedzona dwukrotnym przeprowadzonym przez SIP monitoringiem poziomu uczęszczania do szkół dzieci ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy). Kontynuacją konferencji były warsztaty przeprowadzone przy udziale i ogromnym wsparciu pani dyrektor Krystyny Starczewskiej z warszawskiego Społecznego Gimnazjum przy ul. Raszyńskiej. Dodatkowo w ramach podsumowania projektu przygotowana została płyta CD, zawierająca materiały edukacyjno-informacyjne o uchodźcach, na temat systemu edukacji dzieci uchodźców w Polsce. Materiały w formie elektronicznej rozprowadzone zostały wśród szkół, gdzie uczą się dzieci uchodźców oraz wśród innych zainteresowanych podmiotów.

Konsekwencją tego projektu jest wytypowanie prawnika Stowarzyszenia do udziału, w charakterze eksperta krajowego, w międzynarodowym projekcie **„Immigrant Pupils with Special Educational Needs: Cultural Diversity and Special Needs Education”** (szczegóły w punkcie III).

- we wrześniu w ramach projektu **„EDUKACJA-INFORMACJA-INTEGRACJA”**, finansowanego ze środków Wojewody Mazowieckiego rozpoczęliśmy realizację kolejnych działań dotyczących dzieci i młodzieży. Celem projektu było podniesienie świadomości społecznej na temat uchodźstwa oraz otwartości na inne kultury i tolerancji w polskich szkołach i przedszkolach, zarówno wśród nauczycieli, jak i uczniów. Projekt polegał na prowadzeniu warsztatów dla uczniów mazowieckich gimnazjów oraz na zorganizowaniu zajęć integracyjnych dla dzieci w przedszkolach. W ramach projektu przeprowadzone zostały 23 lekcje integracyjne na temat tolerancji i uchodźstwa w 10 gimnazjach województwa mazowieckiego. Zajęcia odbywały się na podstawie przygotowanego w ramach projektu scenariusza zajęć, wykorzystującego metody interaktywne. W ramach projektu odbyło się także w 7 przedszkolach 8 spotkań integracyjnych dzieci uchodźców z dziećmi polskimi w wieku przedszkolnym. Zajęcia zarówno przedszkolne, jak i te w gimnazjach prowadzone były wspólnie przez pracownika Stowarzyszenia oraz cudzoziemca.

Konferencje

W roku 2006 braliśmy udział w wielu konferencjach, debatach i seminariach, poświęconych zagadnieniom prawa uchodźczego oraz praktyki jego stosowania:

- 11.04.2006 r. Agnieszka Jasiakiewicz zaprezentowała wystąpienie na temat „**Prawne aspekty zatrudniania cudzoziemców**” na konferencji „Polityka wizowa a uregulowania sytuacji cudzoziemców na rynku pracy w Polsce”, zorganizowanej w siedzibie Fundacji im. Stefana Batorego
- 16 maja dwoje członków sekcji Agnieszka Jasiakiewicz i Grzegorz Wilga na zaproszenie organizatorów wzięli udział w Tygodniu Humanistycznym w Białymstoku przygotowując spotkanie połączone z prezentacją filmu „**Zula z Czeczenii**”, spotkaniu z bohaterką i dyskusją po filmie
- dnia 25 maja 2006 r dwóch członków Stowarzyszenia wzięło udział w konferencji zorganizowanej przez Helsińską Fundację Praw Człowieka, poświęconej zagadnieniu „**Organizacja pomocy prawnej dla cudzoziemców ubiegających o ochronę międzynarodową w Polsce**”. Bartosz Smoter zaprezentował wystąpienie na temat: „**Ocena funkcjonowania bezpłatnej pomocy prawnej dla cudzoziemców ubiegających się o ochronę na terytorium RP na podstawie doświadczeń prowadzenia programu bezpłatnej pomocy prawnej SIP**”. Natomiast Witold Klaus przedstawił wystąpienie na temat „Perspektywy organizacji pomocy prawnej dla osób ubiegających o ochronę międzynarodową w Polsce”.
- 1.06.2006 r. Agnieszka Jasiakiewicz zaprezentowała wystąpienie nt. „**Dzieci uchodźcy**” i wzięła udział w panelu dyskusyjnym zorganizowanym przez Szkołę Wyższą Psychologii Społecznej w Warszawie
- Na zaproszenie Domu Angelusa Silesiusa we Wrocławiu Agnieszka Jasiakiewicz oraz Bartosz Smoter wzięli udział w charakterze ekspertów w międzynarodowym seminarium „Everybody challenge” w dniach 2-3 czerwca. Wygłosili tam wykłady nt. „**How refugees are seen by the societies of the EU new member states**” oraz „**Protection of refugees in the international law**”.
- W dniach 30-31 sierpnia 2006 roku Stowarzyszenie przeprowadziło warsztaty dla Centrum Formacji Misyjnej „**Cudzoziemcy w Polsce. Warsztaty przygotowujące do pracy socjalno-duszpasterskiej z uchodźcami i imigrantami w Polsce**”.
- W dniach 7-8 września jeden z członków (Bartosz Smoter) sekcji uczestniczył w Mińsku w konferencji „**Regional Meeting of Managers of Reception Facilities for Asylum Seekers**”, dotyczącej recepcji uchodźców organizowanej przez Cross BorderCooperation/Soderkoping Process Secretariat, a finansowanej ze środków European Commission, UNHCR, Swedish Migration Board i International Organization for Migration.
- w dniach 7-9 wrzesnia jedna z prawników sekcji (Agnieszka Jasiakiewicz) uczestniczyła w spotkaniu organizacyjnym projektu „**Immigrant pupils with Special Educational Needs: cultural diversity and special needs education**” w Brukseli a w dniach 7-9 grudnia w Malmo (szczegóły w punkcie III)
- w dniach 2-28 października 2006 r. miało miejsce internetowe **szkolenie nt. krajów pochodzenia osób starających się o status uchodźcy (COI - Country of Origin Information)**, w którym wzięła udział Katarzyna Wencel, prawnik naszej sekcji. Szkolenie zostało zorganizowane przez Austracki Czerwony Krzyż, Accord (Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation), Węgierski Komitet Helsiński oraz Helsińską Fundację Praw Człowieka. Szkolenie miało charakter wirtualny - po otrzymaniu płyty CD z kursem każdy z uczestników samodzielnie pracował nad poszczególnymi modułami konsultując się na specjalnym forum z moderatorem i innymi uczestnikami. Na zakończenie kursu miało miejsce bezpośrednie spotkanie, podczas którego uczestnicy mieli okazję przedyskutować zagadnienia poruszane

w czasie szkolenia. W kursie wzięły udział zarówno osoby udzielające porady prawnej osobom starającym się o status uchodźcy, jak i osoby podejmujące decyzje w sprawach o nadanie statusu uchodźcy,

- W dniu 23 października jeden z członków Stowarzyszenia (Bartosz Smoter) wziął udział w seminarium „Integration Problems of Persons in Need of International Protection in Poland – Building Bridges, Fostering Intercultural Dialogue” organizowanym przez Centrum Stosunków Międzynarodowych, gdzie zaprezentował wystąpienie na temat: „**Proposed Solutions for Persons in Need of International Protection in Poland**”

- jedna z prawników sekcji (Agnieszka Jasiakiewicz) przedstawiła prezentację na temat „**Chechen refugees in Poland – legal and practical aspects**” 05.10.2006 r., wykład dla profesorów i pracowników School of Law, Indiana University (Bloomington, Indiana, USA) na Wydziale Prawa Indiana University w Bloomington, w stanie Indiana, USA,

- W dniach 30.10-1.11 dwoje członków Stowarzyszenia (Bartosz Smoter i Irmina Kotiuk) uczestniczyło w konferencji w Kolonii dotyczącej podsumowania projektu „**GET IN**” mającej na celu podjęcie działań antydyskryminacyjnych w sektorze usług wobec migrantów.

- w dniach 14-16.11 jeden z prawników sekcji, Dawid Cegiełka, wziął udział w konferencji poświęconej współpracy lokalnych samorządów z organizacjami pozarządowymi. Konferencja pod tytułem „**Towards common culture of cooperation between NGO and local authorities**” odbyła się w dniach w Berlinie.

- w dniu 30.11. jeden z prawników (Dawid Cegiełka) uczestniczył także w zorganizowanym przez warszawskie Biuro UNHCRu szkoleniu dla pracowników organizacji pozarządowych, poświęconemu zagadnieniom interpretacyjnym klauzul wyłączenia z Konwencji Genewskiej dot. statusu uchodźców,

- w dniach od 5 do 12 grudnia 2006 r. jeden z członków sekcji (Bartosz Smoter) wziął udział w zorganizowanym przez Council of Europe seminarium „**Being a young refugee in Europe today**” w Strasburgu. Seminarium poświęcone było obecności młodych uchodźców we współczesnej Europie,

- 8 grudnia nasz prawnik (Grzegorz Wilga) wziął udział w konferencji zorganizowanej przez ELSA Warszawa, poświęconej uchodźcom, gdzie przedstawił wykład na temat „**Uchodźca w prawie międzynarodowym**”,

- również 8 grudnia asystentka w projekcie poradniczym Katarzyna Gracz na konferencji stanowiącej podsumowanie działalności polskiej misji Lekarzy Bez Granic w Polsce mówiła o „**Szansach i wyzwaniach integracji**”. Jej wystąpienie opierało się na obronionej w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji i UW pracy magisterskiej poświęconej integracji uchodźców w Polsce,

- 7 grudnia prawnik sekcji (Dawid Cegiełka) podczas konferencji dotyczącej Dyrektyw Azylowych i implementacji, zorganizowanej przez Helsińską Fundację Praw Człowieka i Europejski Fundusz Uchodźczy przedstawił **podstawowe założenia i komentarze do Dyrektywy Proceduralnej**.

Publikacje

Członkowie sekcji uchodźczej mieli swój udział w licznych publikacjach, poświęconych problematyce uchodźców. W tym roku opublikowaliśmy następujące artykuły i opracowania:

- **„Wybrane zagadnienia sytuacji prawnej małoletnich cudzoziemców bez opieki”**, ukazał się w marcowym numerze Biuletynu Migracyjnego, wydawanego przez Ośrodek Badań nad Migracjami. Autor Bartosz Smoter.
- **„Wybrane zagadnienia sytuacji prawnej małoletnich cudzoziemców bez opieki w świetle nowelizacji ustawy o cudzoziemcach i ustawy o udzielaniu ochrony cudzoziemcom na terytorium RP z dnia 22 kwietnia 2005 roku”**, wydany w styczniowym numerze Biuletynu Stowarzyszenia Praw Człowieka im. Haliny Nieć. Autor Bartosz Smoter.
- Analiza **„Sytuacja cudzoziemców posiadających w Polsce zgodę na pobyt tolerowany – rekomendacje dla polskiej polityki integracyjnej”**, wydana przez Instytut Spraw Publicznych w serii Analizy i Opinie nr 60. Autorzy Agnieszka Jasiakiewicz, Witold Klaus, Bartosz Smoter.
- Artykuł **„Zmiany w prawie o uchodźcach”**, który ukazał się w 24 numerze czasopisma wydawanego przez polskie przedstawicielstwo Biura Wysokiego Komisarza do Spraw Uchodźców (UNHCR) „Z obcej ziemi”. Autorzy: Agnieszka Jasiakiewicz, Witold Klaus.
- **„Prawne uwarunkowania integracji uchodźców w Polsce. Komentarz dla praktyków”** pod red. Witolda Klauza (prezesa SIP). Ta publikacja to komentarz do wszystkich przepisów prawnych, dotyczących integracji osób z pobytem tolerowanym oraz statusem uchodźcy. Autorzy: Dawid Cegiełka, Katarzyna Gracz, Agnieszka Jasiakiewicz, Witold Klaus, Bartosz Smoter, Katarzyna Wencel i Grzegorz Wilga.
- Analiza **„Wnioski z praktyki pomocy prawnej osobom o uregulowanym statusie na przykładzie działań Międzykulturowego Centrum Aktywizacji Zawodowej Cudzoziemców”** przygotowana dla Instytutu Spraw Publicznych. Autor Bartosz Smoter.
- Analiza **„Wyzwania i Dylematy Integracji cudzoziemców w Polsce”** przygotowana dla Instytutu Spraw Publicznych. Autor Bartosz Smoter.
- Artykuł pt. **„Integracja cudzoziemców w Polsce – wyzwania i dylematy”**, ukazał się w grudniowym Biuletynie Migracyjnym nr 10, wydawanym przez Ośrodek Badań nad Migracjami. Autor Bartosz Smoter.

Inne działania

Na przełomie listopada i grudnia Stowarzyszenie zorganizowało kampanię na rzecz jednej z Czeczenek, która z dnia na dzień znalazła się w tragicznej sytuacji socjalnej. Efektem akcji zorganizowanej i koordynowanej przez Katarzynę Gracz było zebranie określonej kwoty pieniędzy, znalezienie mieszkania oraz pracy i wiele przejawów sympatii i solidarności ze strony ludzi dobrej woli. Efektem tej akcji było także kilka artykułów w lokalnej białostockiej prasie tj. w Białostockiej Gazecie Współczesnej, Kurierze Porannym a tym samym więc kilkakrotnie została podniesiona kwestia tak ważnego problemu jakim jest życzliwe przyjęcie cudzoziemców do polskiego społeczeństwa.

Fundusz stypendialny dla zdolnych dzieci

W rezultacie tej akcji Zarząd Stowarzyszenia podjął uchwałę ustanawiającą Fundusz Stypendialny dla zdolnych dzieci cudzoziemskich. Planujemy zbieranie środków na stypendia dla małych uchodźców, którzy osiągają najlepsze wyniki lub robią największe postępy w nauce. Planujemy przekazanie pierwszych środków już od początku drugiego semestru tj. od lutego 2007.

III.

Po trzecie, podejmowaliśmy interwencje na szczeblu instytucji i urzędów państwowych, dążąc do właściwego stosowania obowiązującego prawa, a także do zmiany błędnych przepisów.

Prace eksperckie

Agnieszka Jasiakiewicz oraz Witold Klaus jako eksperci przygotowali analizę na temat rezultatów projektów z tematu I projektu Equal „**Ocena projektów realizowanych w ramach tematu I Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL tj. wsparcie integracji społecznej i zawodowej osób ubiegających się o status uchodźcy, pod kątem adekwatności zakładanych rezultatów**” dla Krajowej Struktury Wsparcia. Następnie brali udział w posiedzeniach Krajowej Struktury Wsparcia, gdzie prezentowali w charakterze niezależnych ekspertów analizy poszczególnych projektów z tematu I oraz A.

Monitoringi

Jednym z najważniejszych aspektów naszych działań są monitoringi. W tym roku przeprowadziliśmy:

- monitoring sytuacji socjalnej osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w ośrodkach dla uchodźców w Jadwisinie oraz w Wołominie,

- monitoring procesu deportacji cudzoziemców z Belgii do Polski wraz z belgijskim Jesuit Refugee Service; Był to mały projekt pilotażowy, w ramach którego monitorowaliśmy sytuację osób zawracanych z Belgii w ramach porozumienia Dublin II. Sprawdzaliśmy postępowanie władz belgijskich wobec uchodźców (działania takie nie były dotychczas w Polsce podejmowane).

- wzięliśmy udział w projekcie monitoringowym „Dostęp cudzoziemców w sferze zainteresowania UNHCR do procedury o nadanie statusu uchodźcy”, w ramach którego przeprowadziliśmy monitoring Aresztu w celu Wydalenia Warszawa-Okęcie, lotniska Okęcie oraz Centralnego Ośrodka Receptyjnego w Dębaku.

Nowe projekty

W maju 2006 Stowarzyszenie wraz z Instytutem Spraw Publicznych rozpoczęło realizację projektu „**EWALUACJA PROGRAMÓW INTEGRACYJNYCH DLA UCHODźCÓW**”, mającego na celu zbadanie funkcjonowania programów integracyjnych dla cudzoziemców i wypracowanie rekomendacji oraz postulatów *de lege ferenda* w zakresie integracji cudzoziemców w Polsce. W ramach tego projektu 30 października odbyło się seminarium pt. „Integracja uchodźców w Polsce – zagadnienia pomocy społecznej”. Było ono okazją do promocji publikacji wydanej przez SIP pt. „**Prawne uwarunkowania integracji uchodźców w Polsce. Komentarz dla praktyków**”, która została opracowana przez członków Stowarzyszenia. Obie aktywności były finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2006 roku została także przygotowana ankieta badawcza do badania akt cudzoziemców objętych pomocą społeczną. Same badania przeprowadzone zostaną już w 2007 r.

W 2006 roku Stowarzyszenie rozpoczęło także współpracę przy realizacji dwóch międzynarodowych projektów monitoringowych, których podstawowym celem jest zebranie informacji na temat aktualnego stanu prawnego i przestrzegania przepisów w badanym

zakresie, a także wymiana dobrych praktyk pomiędzy krajami uczestniczącymi w projektach i sformułowanie postulatów i rekomendacji pod adresem organów odpowiedzialnych za dany temat tj. edukację dzieci imigrantów z tzw. „specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” oraz dostęp do procedury o nadanie statusu uchodźcy, osób, które przybywają do Polski drogą lotniczą.

Pierwszy z projektów to projekt „IMMIGRANT PUPILS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS: CULTURAL DIVERSITY AND SPECIAL NEEDS EDUCATION”

Jego celem jest zebranie informacji na temat prawa, praktyki oraz metodologii pracy z dziećmi imigrantami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w 24 krajach unijnych. Na podstawie zebranych informacji możliwe będzie skorzystanie z „dobrych praktyk” wypracowanych w innych krajach unijnych.

Do udziału w projekcie uczestniczące kraje nominują po dwóch ekspertów krajowych – z ramienia Polski biorą udział Krzysztof Sikora, wicedyrektor Gimnazjum nr 20 w Warszawie przy ulicy Raszyńskiej (gimnazjum z zespołu szkół „Bednarska”) oraz prawnik Stowarzyszenia Interwencji Prawnej Agnieszka Jasiakiewicz. W ramach projektu odbyły się dotychczas dwa spotkania z udziałem przedstawicieli wszystkich krajów oraz Agencji Europejskiej. Pierwsze z nich, spotkanie organizacyjne odbyło się w Brukseli, a jego celem spotkania było przede wszystkim przygotowanie kwestionariusza, według którego zostaną zebrane dane ze wszystkich krajów biorących udział w projekcie. W grudniu odbyło się kolejne spotkanie ekspertów krajowych, tym razem w Malmö w Szwecji.

Następnie odbędą się 3 rundy spotkań eksperckich w różnych krajach unijnych (Grecja, Francja, Holandia, Belgia), których celem jest przedstawienie najlepszych europejskich praktyk, a także wyjaśnianie ewentualnych wątpliwości i problemów, które mogą się pojawić w trakcie zbierania informacji i opracowywania raportu. Spotkanie podsumowujące projekt i prezentujące jego ostateczne wyniki będzie miało miejsce pod koniec maja 2008 r. w jednym z nowych krajów unijnych. Ostatecznym rezultatem projektu będzie przygotowanie raportu na temat sytuacji dzieci imigrantów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w 24 krajach unijnych.

Drugi z projektów to „MONITORING ACCESS OF ASYLUM SEEKERS TO TERRITORY AND PROCEDURE AT EUROPEAN AIRPORTS – EXCHANGE OF EXPERIENCE AND BEST PRACTICES”

Jego realizację rozpoczęliśmy w grudniu 2006 r. Projekt finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Uchodźczego, a jego koordynatorem jest węgierski Komitet Helsiński. SIP jest jednym z 6 partnerów. Oprócz Stowarzyszenia oraz koordynatora Hungarian Helsinki Committee w projekcie biorą także udział Asylokoordination (Austria), CEAR [La Comisión Española de Ayuda al Refugiado] (Hiszpania), Dutch Refugee Council (Holandia) i OPU [Organizace Pro Pomoc Uprchlíkum](Czechy).

Podstawowym celem projektu jest przeprowadzenie monitoringu dostępu do procedury o nadanie statusu uchodźcy na 6 europejskich lotniskach (Amsterdam, Budapeszt, Madryt, Praga, Wiedeń oraz Warszawa). W kręgu zainteresowania pozostaje także ukazanie różnic i najlepszych praktyk w tym zakresie, a także wymiana doświadczeń organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą prawną dla potencjalnych uchodźców w 6 krajach unijnych. Rezultatem programu będzie także wypracowanie rekomendacji dla organów odpowiedzialnych za zapewnienie właściwego dostępu do terytorium i procedury o nadanie statusu uchodźcy we wszystkich krajach. W ramach projektu odbyło się dotychczas spotkanie organizacyjne w Budapeszcie, na którym sprecyzowano podstawowe zasady monitoringu, a także dopracowano kwestionariusz do badań. W ramach projektu każdy z partnerów zobowiązany jest do przeprowadzenia na lotnisku 2 wizyt miesięcznie i opracowania, na tej podstawie, raportów. Dodatkowo każdy z przedstawicieli krajowych odwiedzi 2 zagraniczne lotniska, a wyniki wizyt znajdą swoje odbicie w raportach. Wizyty te odbędą się w okresie od stycznia do sierpnia 2007 r. Do końca września zostanie

opracowany projekt raportu obejmującego wszystkie 108 wizyt monitoringowych. Ostateczna treść raportu zostanie przygotowana na drugim spotkaniu roboczym partnerów w Budapeszcie w październiku 2007 r. Projekt zakończy się w listopadzie międzynarodową konferencją w Budapeszcie, na którą zostaną zaproszeni także przedstawiciele ECRE, Amnesty International, UNHCR, Komisji Europejskiej, przedstawiciele władz krajowych odpowiedzialnych za system ochrony uchodźców oraz Straży Granicznej.

Media

Nadal staramy się także zainteresować opinią publiczną problemami uchodźców w Polsce:

- 22 lutego w radiu TOK FM w audycji „Ważne książki”, poświęconej książce Anny Politowskiej „Druga wojna czeczeńska” wzięła udział Agnieszka Jasiakiewicz, koordynatorka sekcji ds. cudzoziemców,

- w kwietniu i w maju w dzienniku Rzeczpospolita opublikowane zostały dwa artykuły poświęcone kontrowersyjnemu problemowi stosowania klauzuli wyłączenia z art. 1F Konwencji Genewskiej. Pod koniec maja został także nakręcony i zaprezentowany w trakcie dnia czeczeńskiego w TVP Kultura felieton dotyczący tego problemu. Wszystkie te materiały powstały z inicjatywy i przy wsparciu prawnika naszej sekcji,

- w październiku członkowie naszej sekcji brali udział w dwóch audycjach radiowych w radiu TOK FM. Jedna z nich dotyczyła bardzo ciężkiej sytuacji jednej z czeczeńskich rodzin w Polsce, druga zaś jednej z priorytetowych dla nas spraw, wspomnianego wyżej, zbyt szerokiego, naszym zdaniem, stosowania klauzuli wyłączenia z art. 1F Konwencji,

- w listopadzie w numerze 2/2006 (17) magazynu „Puls świata” ukazał się artykuł Jakuba Brodackiego „Witajcie(?) w Polsce”, przy powstaniu którego współpracowała Agnieszka Jasiakiewicz, koordynatorka sekcji ds. cudzoziemców,

- także w listopadzie na podstawie danych uzyskanych od koordynatorki Centrum Wolontariatu Oli Chrzanowskiej została wyemitowana audycja o sytuacji uchodźców czeczeńskich w Polsce we francuskim radio RFI,

- w listopadzie i grudniu, po podjętej przez Stowarzyszenie akcji na rzecz jednej z Czeczenek w lokalnej prasie w Białymstoku ukazało się kilka artykułów poświęconych bardzo ciężkiej sytuacji uchodźców czeczeńskich w Polsce, przy powstaniu których współpracowała asystentka w projekcie poradniczym Katarzyna Gracz [artykuł Anny Mierzyńskiej „Są skazani na Polskę” w Białostockiej Gazecie Współczesnej z dnia 30 listopada 2006 Nr 233 (16155), artykuł Urszuli Dąbrowskiej „Prosi matka” w Kurierze Porannym z dnia 1 grudnia 2006 Nr 279 (5762), artykuł Anny Mierzyńskiej „Samotność uchodźców” w Białostockiej Gazecie Współczesnej z dnia 1 grudnia 2006 Nr 234 (16156).

- w grudniu prawnik naszej sekcji także udział w poświęconej uchodźcom grudniowej audycji „Nocne Spotkania”, która miała swoją emisję w Programie I Polskiego Radia.

Stowarzyszenie przy realizacji zadań sekcji ds. cudzoziemców współpracuje z:

- Biurem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR),
- Helsińską Fundacją Praw Człowieka,
- Kliniką Prawa Uniwersytetu Warszawskiego
- Kliniką Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Ośrodkiem Praw Człowieka UJ
- Kliniką Prawa KUL
- Fundacją na Rzecz Państwa Prawa
- Instytutem Spraw Publicznych,
- Fundacją „Avenir”
- Stowarzyszeniem Praw Człowieka im. Haliny Nieć,
- Dom Angelusa Silesiusa we Wrocławiu
- Ośrodkiem Migranta w Warszawie,
- Wojewodą Mazowieckim
- Urzędem Miasta Stołecznego Warszawy
- Fundacją im. Stefana Batorego

A także partnerami zagranicznymi:

- Jesuit Refugee Service (Belgia)
- Hungarian Helsinki Committee (Węgry)
- Asylkoordination (Austria),
- CEAR [La Comisión Española de Ayuda al Refugiado] (Hiszpania),
- Dutch Refugee Council (Holandia),
- OPU [Organizace Pro Pomoc Uprchlikum](Czechy)
- European Agency For Development in Special Needs Education

Podstawowe źródła finansowania:

- Europejski Fundusz Uchodźczy,

- Europejski Fundusz Społeczny,
- Wojewoda Mazowiecki,
- Biuro Wysokiego Komisarza do Spraw Uchodźców (UNHCR)